

inbo

Marternieuws

van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

marternieuws@inbo.be • www.inbo.be

INBO Marternieuws 9 – december 2012

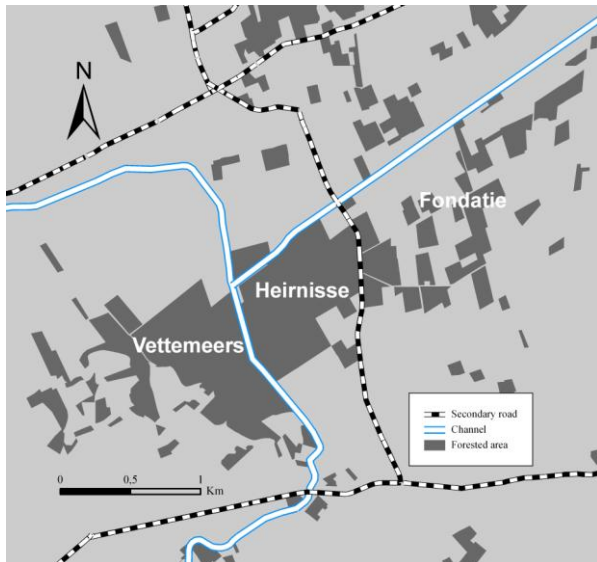
Inhoud

- [Nog twee boommarters gezenderd in onderzoeksgebied 'Sinaai' \(Provincie Oost-Vlaanderen\)](#)
 - [Dassen naderen Pajottenland \(westelijk Vlaams-Brabant\) vanuit het zuiden](#)
 - [Otter doodgereden op E313 in Ranst, in Willebroek nog altijd een otter aanwezig \(provincie Antwerpen\)](#)
 - [Boommarter gefilmd in Wiekevorst \(provincie Antwerpen\)](#)
-

Nog twee boommarters gezenderd in onderzoeksgebied 'Sinaai' (Provincie oost-Vlaanderen)

Om de recente gebeurtenissen in de boommarterssoap van Sinaai te kunnen blijven volgen lijkt het ons handig een overzicht te geven van het onderzoeksgebied. Het bestaat als boscomplex grosso modo uit drie deelgebieden. Het centrale deel is de Heirnisse (bosreservaat van de Vlaamse overheid), ten zuidwesten ervan ligt de Vette-meers, ten noordoosten de Fondatie. Laatste beide deelgebieden zijn in particulier bezit, waarbij de natuurvereniging vzw Durme één van de eigenaars is en er een natuurreservaat uitbouwt. De Vette-meers en de Heirnisse worden van elkaar gescheiden door de Moervaart, een kanaal van 20 m breed. De Heirnisse is van de Fondatie gescheiden door een verkeersweg (Weimansstraat). Zowel de Heirnisse als de Fondatie worden in het noordwesten begrensd door de Stekense Vaart, een kanaal van ca. 10 m breed dat T-vormig aansluit op de Moervaart.

Onderzoeksgebied Sinaai: situering deelgebieden Vette-meers, Heirnisse en Fondatie

Nadat we de oude halsbandzender van Eufrasie op 3 oktober 2012 hebben vervangen door een nieuwe (zie Marternieuws 8), slaagden we er de daaropvolgende weken in om nog twee boommarters te voorzien van een zender.

Germaine is een dochter van Eufrasie en werd in het voorjaar van 2011 geboren in een spechtenholte in een Grauwe abeel, samen met haar broer Valère. Op basis van fotovalresultaten was al gebleken dat Germaine het voorbije jaar in de omgeving van de Vette-meers leefde (zie vorige edities Marternieuws). Op 19 oktober 2012 konden we haar vangen en voorzien van een halsbandzender. We hebben enkele [filmpjes op ons Vimeo-kanaal](#) gezet waarop ondermeer te zien is hoe [Germaine de val markeert vóór ze gevangen werd](#) en [hoe ze reageert éénmaal ze gevangen zit](#).

Het nemen van een haarstaal bij Germaine, 19 oktober 2012 (foto INBO)

Germaine krijgt haar halsbandzender, 19 oktober 2012 (foto INBO)

Op 8 november was het de beurt aan een derde exemplaar, opnieuw een wijfje, gevangen in het deelgebied de Fondatie. De vangst van dit derde wijfje kwam als een verrassing, we hadden eerder verwacht een volwassen mannetje te vangen. Dit wijfje is ons volledig onbekend. Het betreft een jong dier dat nog geen jongen heeft gehad. Ze is dus in haar eerste of tweede levensjaar. Opvallend aan dit wijfje zijn haar bijzonder grote oren in verhouding tot haar grootte. We hebben haar Madeleine gedoopt. Indien Madeleine zich in haar tweede levensjaar bevindt, is ze zeker geen dochter van Eufrasie. In 2011 hadden we dankzij de zender van Eufrasie, de uitvoerige observaties van de jongen bij de nestboom én de vele fotovalopnames zekerheid dat Eufrasie naast Valère en Germaine geen derde jong had. Dat er in 2011 een tweede wijfje een nest jongen grootbracht in

het deelgebied de Fondatie is een theoretische mogelijkheid, maar achten we weinig waarschijnlijk omdat er ook in dit gebied permanent fotovallen stonden. Indien Madeleine een tweedejaarsdier zou zijn, is er dus veel kans dat ze elders geboren werd. Indien ze zich in haar eerste levensjaar bevindt is het best mogelijk wel een dochter van Eufrasie. Dit jaar hebben we zekerheid over één jong, dat werd vastgelegd door de fotovallen en dat helaas op 6 juli als verkeersslachtoffer werd ingezameld (zie Marternieuws 8). We konden dit voorjaar Eufrasie niet telemetrisch volgen omdat de batterij van haar zender leeg was, de nestplaats was dan ook niet gekend en er werden geen observaties verricht; ook de fotovalopnames waren dit zomerseizoen schaarser dan in 2012. Hoewel we aanvankelijk dachten dat Eufrasie in 2012 slechts één jong had, moeten we ons toch de vraag stellen of Madeleine dan toch niet een tweede jong is, dat toevallig net niet samen met haar broer en moeder in beeld kwam bij de fotovalopnames.

*Madeleine met de grote oren,
8 november 2012 (foto INBO)*

*Madeleine na het zenderen op een voederplaats,
24 november 2012 (foto INBO)*

Intussen hebben we DNA-stalen van zeven boommarters uit het onderzoeksgebied Sinaai : drie verkeersslachtoffers en vier gezenderde dieren. Via verwantschapsanalyse door onze genetica-collega's zullen we te weten komen of Madeleine al dan niet een dochter is van Eufrasie. Ook een inschatting van de mate van inteelt in deze kleine geïsoleerde (?) populatie, als zeer pertinente vraagstelling, behoort tot de mogelijkheden.

Nu we drie 'buurvrouwen' gelijktijdig kunnen volgen, zullen we alvast een en ander kunnen bijleren over het terreingebruik van boommarters in geïsoleerde én versnipperde bosgebieden. Voorlopig hebben we nog geen overlap tussen de leefgebieden van de drie wijfjes vastgesteld. De koek wordt netjes verdeeld.

Eufrasie lijkt momenteel uitsluitend in de Heirnisse te verblijven, waarbij ze nu af en toe wel de Stekense vaart overzweemt naar het kleine bosje in de hoek van de twee kanalen. Haar leefgebied is op dit moment nog kleiner dan in het najaar van 2010 toen ook een groot stuk van de Vette-meers tot haar territorium behoorde. In het najaar van 2011 was het Valère die de plak zwaaide in de Heirnisse, uit de fotovalresultaten bleek dat Eufrasie toen in de Fondatie zat. Eén ding is nu al duidelijk: Eufrasie heeft de begrenzing, de grootte en de ligging van haar territorium al meerdere keren moeten aanpassen aan de omstandigheden.

Eufrasie met haar nieuwe fluorescerende zender op de voedertafel, 4 oktober 2012 (foto INBO)

Madeleine gebruikt momenteel enkel de Fondatie. Dit deelgebied bestaat niet uit aaneengesloten bos maar uit een mozaïek van kleine bosjes, houtkanten, graslanden en enkele akkers. Het gebied de Fondatie wordt begrensd door de Stekense vaart, maar daar trekt ook Madeleine zich niks van aan: ze had haar dagrustplaats al minstens één maal in één van de bossnippers ten noorden van die vaart.

Germaine heeft met de Vette-meers een vrij omvangrijk bos ter beschikking, maar toch maakt ook zij gebruik van het mozaïeklandschap met kleinere bosjes ten zuidwesten van de Vette-meers.

Ondertussen hebben we reeds een poging ondernomen om de dit voorjaar uit het gebied weggetrokken marter Valère vanuit een vliegtuigje terug te vinden. Door opkomende mist hebben we enkel de strook bossen tussen de Gentse kanaalzone en de omgeving van Stekene kunnen scannen. De ontvangst van de radiosignalen die de zenders uitstralen is vanuit de lucht zeer goed. Zo konden we Madeleine al op een drietal km onderscheppen. Als de zender nog werkt, zit Valère duidelijk niet in deze zone.